

Kuvat kulkevat

Yrjö Kallinen

Olen joillekuille ystäväilleni kertoillut ajasta, jolloin pakotin itseni myymään junissa ja kotikaupunkini puistoissa varhaisinta ja niukkaa teosofista kirjallisuutta. Siinä oli Annie Besantin ”Johdantoa teosofiaan”, Pekka Ervastin ”Valoa kohti”, Sederholmin ”Omantunnun uskonto” ja jotakin muuta. Ja kun vähän myöhemmin — v. 1905 — alkoi ilmestyä ”Omatunto”-lehti, rupesin tietysti heti sen asiamieheksi.

Kerroin pakottaneeni itseni tuohon puuhaan. Sitä se oli, kovaa ja armotonta pakottamista. Vaikeus ei johtunut kaupiteltavasta asiasta — se oli mielestäni rajattoman arvokas — vaan juuri tuosta kaupittelemisesta. Se oli luonnolleni niin äärimmäisen vastenmielistä, jotenkin niin nolontuntuista, että minun täytyi miltei hammasta purren pakottaa itseni siihen, itseäni tuoppien ja potkien. Häpeilin kaupitsemista, mutta koska vielä enemmän häpesin itseni edessä tuollaista häpeämistä, mittaamattoman arvokkaan asian palvelemisen kyseessä ollen, pakotin iseni lähtemään ulos kirjakaketti kainalossa ja kysymään tutuilta ja tuntemattomilta:

Haluaisitteko ostaa teosofista kirjallisuutta?

Jo vuosia ennen noita aikoja olin saanut ensimmäiset tietoni teosofiasta — sanomalehtiartikkelista, joka ei suinkaan suositellut teosofiaa. Kertoilipahan vain millaisia kummallisia oppeja ulkomailla julistetaan tuon nimen alla. Siinä tuli esille jälleensyntyminen ja karma, Mahatman ym. Erityisesti muistan selitykset, että kun roskajoukko poltti Aleksandrian kuulun kirjaston kristinuskon alkuaikoina, Mahatmat suojasivat kalleimmat teokset ”akaashamuurin” avulla ja ne saatiin parempaan talteen myöhemmin.

En tarvinnut toista esittelyä. Olin jo tuotakin ennen lumoutuneena lukenut F l a m - m a r i o n' in ”Urania”-teoksen — tuo iki-ihana teos on yhä kirjastossani — sekä muutamia ”sielutieteellisiä” kirjoja, joilla tuohon aikaan tarkoitettiin suunnilleen samaa kuin nykyaikaisia termejä käyttäen parapsykologisella kirjallisuudella. Ahmimieni tieteellisten — kansantajuistieteellisten — sekä filosofisten kirjojen jälkeen ne olivat rävähdyttäneet auki uudet maailmat, ja nyt tuli teosofia, joka paljasti noiden maailmojen ihmeellisen sisällön. ”Akaashakin” tuntui heti niin luonnolliselta, että silloin tällöin itsekkin loihdin käyttäen sanoja: Akaashamuurien avulla...

Saman vuonna — 1907 — jolloin Suomen Teosofinen Seura perustettiin, piipahdin ensi kerran eläissäni Helsingissä ja tapasin ”Pappa Heiskasen”, jonka kanssa käväisimme Oulunkylässäkin. Tarkoituksemme oli tavata itse Pekka Ervastia, mutta hän oli matkoilla. Tämä oli kesällä, ja seura perustettiin vasta syksyllä.

Olin vaihtanut joitakin kirjeitäkin Pekka Ervastin kanssa, olin ajatellut jäseneksikin pyrkimistä seuraan, mutta pari vuotta kului, ennen kuin rohkenin tosissani sellaista yrittää. Teosofinen Seura kuvastui mielessäni niin huimaavan korkeana ja velvoittavana, että aina kirposi kynä kädestäni, kun mielin asiasta kirjoittaa P. E:lle.

V. 1909 matkustin jälleen Helsinkiin, ja silloin menin Bulevardi 7:ään, jossa seuran kanslia silloin sijaitsi. Tapasin P. E:n ensi kerran elämässäni. Hänhän tunsu nimeni ja touhuni ja oli hyvin ystävällinen.

Miten ollakaan — siinä juttellessamme keräsin kaiken rohkeuteni ja esitin hiljaisella äänellä huikean toiveeni: tulla hyväksytyksi Teosofisen Seuran jäsenyyteen.

P. E. oli kotvan aivan hiljaa. Hän katsoi minuun, katsoi ulos ikkunasta ja lopuksi kysyi totisesti:

Oletteko vakavasti ajatellut mitä Teosofisen Seuran jäsenyys merkitsee?

Koetin selittää sitä valavasti ajatelleeni.

Haluatteko todella tulla jäseneksi?

Kyllä.

Yht'äkkiä tuon syvästi kunnioittamani miehen ilme muuttui. Hän nousi ylös ja tuli luokseni kädet ojolla:

Lausun Teidät sydämellisesti tervetulleeksi Teosofisen Seuran jäsenyyteen!

Hän istuutui jälleen pöytänsä ääreen ja kirjoitti minulle jäsenkirjan.

Tuo pöytä on tänä päivänä Teosofisen Seuran kirjastossa Vironkatu 7:ssä.

Ja tuo jäsenkirja on laatikossani. Siellä on yhtä ja toista muutakin ”jäsenkirjaa”, on eduskunnan jäsenyyttä, tasavallan hallituksen jäsenyyttä, kymmenkunnan suuren ja pienen järjestön jäsenyyttä. Mutta arvokkain, juhlallisin ja merkitsevin on tuo pienehkö paperi, jossa on alla Pekka Ervastin nimi.

Olin korpivaelluksellani silloin, kun Pekka Ervast ja monet ystäväni lähtivät seurasta, perustaen uuden. Arvatenkaan en olisi kyennyt tapahtumaa toiseksi muuttamaan, mutta mieltäni painaa sekä itsesyytös että murhe sen johdosta, etten ollut tilaisuudessa edes yrittämään jotakin.

Olimme eräissä keskusteluissa, joissa kuljettiin syviä vesiä, jo vuosia aikaisemmin tulleet P. E:n kanssa erinäisiin selvyyksiin, joihin olisin halunnut palata.

Korpivaellukseltani palattuani P. E. viivyttelemättä kutsui minut luoksensa Tuonenkylään Vietimme yhdessä päivän. Arpa oli silloin jo heitetty, eikä mitään ollut tehtävissä.

Erään asian sanoisin lopuksi: Se henki, joka liikkui teosofian ja Teosofisen seuran vaiheilla varhaisempien muistojeni vuosina ja jonka henkäykset olen selvästi jälleen tuntenut lueskellessani vanhaa englanninkielistä kirjallisuutta ja lehdistöä kansainvälisen Teosofisen Seuran alkua ajoilta, oli ”Suuren harjanteen takaista” henkeä. Sen kuvaaminen sanojen avulla on sangen vaikeata.

Yritän toisella kertaa.